

4D 3/8-94

107459

Den ensomme, ukjente soldat

Alle russiske styrker har forlatt tysk jord

Berlin (NTB-Reuter): Et mørkt kapittel i europeisk historie er over onsdag når de siste russiske soldater forlater tysk jord etter å ha stått der som kommunismens forpost mot vest i snart et halvt århundre. Dette er tilbaketrek-

kelsens år, ifølge Moskva-avisene, som minner om at russiske soldater nå forlater både Tyskland og de baltiske republikker.

Problemen står i kø for de russiske soldatene som kommer hjem. Boliger er mangelvare, selv om Tyskland gikk inn med milliardsummer i boligbygging for å gjøre det lettere for russerne å trekke seg ut. Og i de østlige deler av Tyskland — i det tidligere DDR — er miljøproblemene enorme etter de sovjetiske styrkene. Her trengs nye storstilte investeringer i oppryddingsarbeidet.

Den røde hær ble på mange måter hilst velkommen som befriere da de sovjetiske soldatene inntok Berlin våren 1945 og knuste Nazi-Tyskland. Men etter hvert ble de sovjetiske styrkene mer og mer forhatt, og de ble symbol på Kremls maktilosofi og sovjetledelsens ønske om å opprettholde et delt Tyskland.

Ingen felles seremoni

— De sovjetiske soldater kom til Tyskland som befriere, og de forlater landet med en følelse av at oppgaven er fullført, sa den russiske øverstkommanderende for disse hæravdelingene, general Matvej Burlakov, til sine soldater.

Men russerne er tydelig skuffet over at deres styrker, som mistet 100.000 mann i kampen mot Hit-

ler-Tyskland, ikke får delta i en felles seremoni med de øvrige allierte fra annen verdenskrig — USA, Storbritannia og Frankrike.

Statsminister Helmut Kohl har bestemt seg for å ta avskjed med russerne onsdag sammen med Russlands president Boris Jeltsin i den storslagne Treptow-parken, der Sovjetunionen reiste minnesmerket over seg selv, mens øststyrkerne ikke fikk lov til å bygge noe monument over sine falne fra den annen verdenskrig.

En uke etter at russerne er ute møter Kohl sine vestlige venner for å ta avskjed med de øvrige allierte. De vest-allierte kom som seierherrer og okkuperanter, på samme måte som Den røde hær, men vestmaktene ønsket ingen felles seremoni fordi det lett kunne overskygge det faktum at vestmaktene sto i Vest-Berlin for å forsvare byen mot kommunistisk maktvertakelse.

Eldre vest-berlinere husker først og fremst den allierte luftbrua til Berlin 1948-49 da de sovjetiske styrkene og Josef Stalin forsøkte å tvinge berlinerne og vestmaktene i kne for også å få kontrollen over Vest-Berlin — byen som ble døpt «frihetens lyttepost i et kommunistisk hav».

Virkelige okkuperanter

Fire år etter at Stalin måtte innse at luftbrua reddet Vest-Berlin, slo de sovjetiske styrkene til igjen og sendte stridsvogner mot østtyske arbeidere som gjorde opprør mot de kommunistiske makthaverne. Oppstanden i Berlin i 1953 var det første opprør mot kommunistene i Øst-Europa.

I augustdagene 1961 sto de sovjetiske styrkene parat til å gripe inn hvis østtyskerne gjorde forsøk på å stanse byggingen av Berlin muren, som ble reist av østtyskerne selv i et forsøk på å demme opp for østtyskernes uhemmede flukt til friheten i vest.

Ingen kunne den gang drømme om at russerne og tyskerne i fellesskap skulle arbeide for en russisk tilbaketrekking, noe som ble en realitet med To-pluss-fire-avtale fra 1990. Her satt de to tyske statene og representanter fra de fire okkupasjonsmakter sammen og forhandlet seg fram til tysk-gje-forening og fjerning av alle okkupasjonsstyrker. De fire årene som er gått siden den omfattende avtalen ble inngått, har vært benyttet til å gjennomføre en av de største styrketilbaketrekninger som verden noen gang har sett. — Et strategisk og forsyningsmessig mest stykke, har den tyske finansminister Theo Waigel sagt.

TØRKER SVETTEN: En tysk arbeider tørker svetten av den ukjente russiske soldat i Berlin. Etter 50 år på tysk jord har de siste russerne reist hjem. (Foto: NTB-AP)